

POSTANOWIENIE

20 sierpnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 20 sierpnia 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa A.M. i A.M.1
przeciwko Bankowi w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Bankowi w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z 20 sierpnia 2025 r., I ACa 4624/24,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**II. zasądza od Banku w W. na rzecz A.M. i A.M.1 po 2 700 zł
(dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek
ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia
pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia
zobowiązanemu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 8 października 2024 r. Sąd Okręgowy w Świdnicy ustalił nieistnienie stosunku prawnego kredytu wynikającego z umowy o kredyt hipoteczny nr [...], sporządzonej w dniu 30 kwietnia 2010 roku, podpisanej przez strony w dniu 5 maja 2010 roku (pkt 1); zasądził od strony pozwanej Bank w W. łącznie na rzecz powodów A.M., A.M.1 kwotę 57 332,51 złotych oraz kwotę

37 821, 57 franków szwajcarskich wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 16 stycznia 2024 roku do dnia zapłaty (pkt 2) i orzekł o kosztach postępowania (pkt 3).

Wyrokiem z 20 sierpnia 2025 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu oddalił apelację pozwanego i orzekł o kosztach postępowania.

Pozwany zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w całości. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13, art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, art. 65 k.c., art. 354 k.c., art. 358 § 2 k.c., art. 385¹ § 1 i 2 k.c., art. 385² k.c., art. 69 ust. 3 pr. bank.; art. 410 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. i art. 6 ust. 1 w zw. z art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13; art. 189 k.p.c. Skarżący przytoczył także szereg istotnych zagadnień prawnych dotyczących wykładni art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 i art. 385² § 2 k.c. w zw. z motywem dwudziestym pierwszym dyrektywy 93/13 (czy uzasadnione jest przyjęcie nieistnienia całej umowy, mimo że klauzule ryzyka walutowego nie stanowią niedozwolonych warunków umownych); art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 w zw. z motywem dwudziestym pierwszym dyrektywy 93/13 (czy w przypadku upadku umowy jako konsekwencji wyeliminowania z niej mechanizmu indeksacji, prawidłowe jest odwołanie się do stawki referencyjnej WIBOR jako do podstawy określenia oprocentowania zobowiązań kredytowych); art. 69 ust. 3 pr. bank. (czy uzasadnione jest przyjęcie, że kredyty denominowane lub indeksowane do waluty innej niż waluta polska są kredytami udzielonymi w złotych polskich).

W odpowiedzi powodowie wnieśli o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie na ich rzecz od pozwanego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem Najwyższym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność

postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie zostać przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na potrzebie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu

Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Bliższa analiza skargi kasacyjnej wykazała, że w sprawie nie zachodzą powołane wyżej przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Przedstawione przez skarżącego kwestie były w ostatnim czasie przedmiotem wielu wypowiedzi Sądu Najwyższego, który szczegółowo i wyczerpująco rozstrzygnął analogiczne zagadnienia.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że określenie wysokości należności obciążającej kredytobiorcę z odwołaniem do tabel kursowych ustalanych jednostronnie przez bank, bez wskazania obiektywnych kryteriów oznaczania kursu waluty jest nietransparentne, pozostawia pole do arbitralnego działania banku i obciąża kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz narusza równorzędność stron umowy kredytu (zob. np. wyroki SN: z 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 48; z 13 października 2022 r., II CSKP 864/22, OSNC 2023, nr 5, poz. 50, i z 5 lutego 2025 r., II CSKP 1973/22). Takie postanowienia umowne, kształtując prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy są niedozwolone i nie wiążą konsumenta w świetle art. 385¹ k.c. (zob. np. wyroki SN: z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22; z 27 maja 2022 r., II CSKP 314/22; z 9 września 2022 r., II CSKP 794/22; z 28 października 2022 r., II CSKP 902/22, i z 20 września 2024 r., II CSKP 1094/23). Postanowienia te należy uznać za niedozwolone niezależnie od tego, czy swoboda banku w ustaleniu kursu jest pełna, czy też w jakiś sposób ograniczona, np. w razie wprowadzenia możliwych maksymalnych odchyłeń od kursu ustalanego z wykorzystaniem obiektywnych kryteriów (tak np. SN w wyroku: z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, nr 11, poz. 134; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 30 maja 2023 r., II CSKP 1536/22; z 22 czerwca 2023 r., II CSKP 1484/22; z 23 czerwca 2023 r., II CSKP 1464/22, i z 12 grudnia 2023 r., II CSKP 1549/22).

Konsekwencją stwierdzenia, że dane postanowienie umowne ma charakter niedozwolony w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., jest działająca *ex lege* sankcja bezskuteczności niedozwolonego postanowienia (zob. m.in. uchwałę SN z 29 czerwca 2007 r., III CZP 62/07, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 87, oraz uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56, a także m.in. wyroki SN: z 30 maja 2014 r., III CSK 204/13; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17, i z 8 lutego 2023 r., II CSKP 978/22). Uznanie, że postanowienia dotyczące przeliczania kwoty kredytu i uiszczanych spłat na walutę obcą są niedozwolonymi postanowieniami umownymi oznacza, że zgodnie z art. 385¹ § 1 zd. 1 k.c., nie wiążą one kredytobiorców (wyjątek stanowi wola konsumenta).

Sąd Najwyższy rozstrzygnął także kwestię, czy po uznaniu za abuzywne postanowień przewidujących indeksację umowa może wiązać jako umowa kredytu złotowego oprocentowanego według stawki WIBOR. Jak wyjaśniono w uchwale składu całej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22 (OSNC 2024, nr 12, poz. 118), w razie uznania, iż postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów (pkt 1), a ponadto w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie (pkt 2).

Ponadto w punkcie trzecim przywołanej wyżej uchwały pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22 (OSNC 2024, nr 12, poz. 118), Sąd Najwyższy zaakceptował tzw. teorię dwóch kondycji, stwierdzając, że jeżeli w wykonaniu umowy kredytu, która nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają samodzielne roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron.

Końcowo należy wskazać, że w swoim orzecznictwie Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że dochodzenie roszczenia o zwrot zapłaconych rat kredytu nie eliminuje interesu prawnego w żądaniu ustalenia nieistnienia stosunku prawnego w związku z nieważnością umowy kredytu. Wyrok zasądzający świadczenie restytucyjne na rzecz kredytobiorcy nie rozstrzygałby bowiem – ze skutkiem wynikającym z art. 365 § 1 k.p.c. – czy stosunek kredytu został ważnie nawiązany (zob. wyroki SN: z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22, OSNC-ZD 2022, Nr 4, poz. 44; z 28 lipca 2023 r., II CSKP 611/22, oraz postanowienia SN z 28 lipca 2023 r., I CSK 4275/22, i z 29 września 2023 r., I CSK 212/23).

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy stoi na stanowisku, że najistotniejsze dla rozstrzyganej sprawy problemy prawne zostały już wszechstronnie rozstrzygnięte w ugruntowanym orzecznictwie sądów krajowych i unijnych. W związku z tym przedstawione w skardze kasacyjnej zagadnienia prawne i wątpliwości interpretacyjne nie mają waloru nowości i nie mogą przyczynić się do rozwoju prawa.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3 w związku z art. 99 k.p.c. i § 2 pkt 7, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

A.G.

[SOP]